

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Politiikan ja talouden tutkimuksen laitos	
Tekijä-Författare-Author Riihola, Maiju			
Työn nimi-Arbetets titel-Title ”Äidin sydäntä ja maitoa ei mikään voi korvata” : Lastenhoitokäytännöt ja -suositukset neuvolajärjestelmän kehittämisen valossa 1920–1930-lukujen Helsingissä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yhteiskuntahistoria: Talous- ja sosiaalhistoria			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ		Aika-Datum-Month and year 2010-05-10	Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 176
Tiivistelmä-Referat-Abstract <p>Tutkimuksessa tarkastellaan lastenhoidon käytäntöjä ja kehitystä osana vuosisadan alussa syntynyttä neuvolalaitosta. Näkökulma on matalan tason kohtaamisissa eli äidin ja terveyssisaren välisessä vuorovaikutuksessa. Tarkoituksena on selvittää millainen oli Helsingin neuvonta-asetaverkosto 1920–1930-luvuilla ja minkälaisilla keinoilla imeväisten terveydentilaa pyrittiin sen kautta edistämään. Lasten terveydenhoidon keskeisimmät kysymykset ja niissä annetut ohjeet muodostavat toisen osan tutkimuskysymystä. Kolmantena tutkimuskysymyksenä on 1920-luvulla läpi lyöneen kotitalousideologian toteutuminen neuvonta-asemien ja terveyssisarten työssä. Tutkimusaineisto muodostuu pääosin lastensuojelujärjestöjen arkistoaineistosta ja lastenhoito-oppaista, menetelmänä on toiminut pääosin laadullinen sisällönanalyysi.</p> <p>Vaikka neuvolatoiminnan isänä pidetään usein arkkiaatri Arvo Ylppöä, alkoi suomalainen neuvola-toiminta kuitenkin jo varhain 1900-luvun alussa. Tällöin väestöpoliittiseen huoleen perustunut Maitopisara ry avasi ensimmäisen pienten lasten neuvonta-aseman Kallion Toiselle linjalle. Asemalla jaettiin puhdasta maitoa ja hoito-ohjeita imettämään kykenemättömille äideille. 1920-luvun ja Mannerheimin lastensuojeluliiton myötä toimintaa pyrittiin laajentamaan myös muille lapsille tavoitteena koko kansan tavoittaminen. Kaupunki avasi ensimmäisen asemansa 1930-luvun alussa. Alusta saakka neuvolatoiminnalla pyrittiin tavoittamaan myös aviottomat äidit. 1920- ja 1930-lukujen neuvolatyössä kohtasivat perinteinen hyväntekeväisyys ja lähipiiristä saadut lastenhoito-ohjeet sekä puolivirallinen asiantuntijatoiminta. Kotitalousideologia tuki neuvonta-asematoimintaa asiantuntijuuden korostumisen, lastenhoidon tieteellistymisen ja äitiyden arvon kohottamisen kautta. Läpi tutkimusjakson sekä neuvolan että opaskirjojen antamissa ohjeissa korostui erityisesti oikean ruokinnan ja hygienian merkitys.</p> <p>Oppaiden lisäksi äitien tietotasoa pyrittiin kohottamaan kursseilla ja kotikäynneillä, läheisellä yhteistyöllä neuvonta-aseman kanssa. Asiantuntijuuden ohella näissä äidin ja terveyssisaren kohtaamisissa tuli esiin kahden yksilön parhaassa tapauksessa luottamuksellinen suhde ja valtion ja yksilön hedelmällinen yhteistyö. Asiakasmäärät helsinkiläisillä asemilla kasvoivat koko tutkimusajan ja helsinkiläisäidit näyttävätkin olleen innokkaita tuomaan lapsensa asemalle tarkastettavaksi. Kuolleisuus neuvolan kirjoissa olevien lasten keskuudessa oli selvästi koko kaupunkia alhaisempi. Erityisen selvästi tämä ero tuli näkyviin aviottomien lasten kohdalla. Aviottomien äitien talouksissa eskaloituivat useat taloudelliset, sosiaaliset ja käytännön lastenhoidolliset kysymykset ja tähän arkaan kohtaan neuvonta-asematyöllä osuttiin.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords kotitalousideologia lastenhoito terveydenhoito sosiaalhistoria			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			